

Společná tisková zpráva TI, Oživení a Rekonstrukce státu

ČR nestihla převzít evropskou směrnici o ochraně oznamovatelů do národní legislativy. Protikorupční organizace apelují na novou vládu za urychlené přijetí zákona

Praha, 16. prosince 2021 – V pátek 17. prosince 2021 uplyne dvouletá lhůta pro transpozici evropské směrnice o ochraně oznamovatelů. Směrnice tak bude částečně přímo účinná i bez prováděcího zákona, což vyvolává právní nejistotu. Protikorupční organizace Transparency International (TI), Oživení a Rekonstrukce státu proto apelují na nový kabinet Petra Fialy (ODS) a novou Sněmovnu, aby v co nejkratší době přijali kvalitní zákon, který zaručí bezpečnost všem oznamovatelům v Česku.

Končící vládě Andreje Babiše (ANO) a předchozí Poslanecké sněmovně se nepodařilo z důvodu chybějící politické vůle český zákon přijmout ve stanoveném termínu.

Ochrana oznamovatelů přitom patří mezi klíčové protikorupční oblasti a v současné chvíli je v ČR velmi slabá. Přímý účinek [evropské směrnice](#) se v nynější podobě dotkne “pouze” specifického segmentu, a to veřejné správy. Dopadne tak na oznamování ve státních institucích, krajích a obcích s více než 10 000 obyvateli. Panuje však řada obav a nejasností z aplikační praxe. Podrobná česká právní úprava by naopak měla nejasnosti odstranit a mít pozitivní celospolečenský dopad.

„Cílem ochrany je, aby pracovník, který upozorní na porušování pravidel, nečelil odvetným opatřením v důsledku podaného oznámení. Takovým opatřením je například výpověď nebo snížení mzdy, ale i různé další formy účelového znepríjemňování výkonu práce. Odvetná opatření jsou zakázána a oznamovatel se může proti nim lépe bránit v případném soudním sporu,“ vysvětluje [Šárka Zvěřina Trunkátová](#), místopředsedkyně spolku Oživení.

Účinnost směrnice

Přímý vertikální účinek evropské směrnice znamená, že od 17. prosince 2021 by se ve veřejných institucích měl oznamovatel moci domáhat ochrany, pokud by vůči němu bylo

podniknuto odvetné opatření za učinění oznámení týkající se ustanovení, která vychází z evropského práva.

„Posuzování těchto případů může být právně komplikované a není jasné, jak to bude vymahatelné. I proto je nezbytné rychlé přijetí českého zákona, který překlene některé mezery a zajistí funkčnost oznamovacích systémů,“ vysvětluje [Jan Dupák](#), právník TI.

Ministerstvo spravedlnosti k přímému vertikálnímu účinku evropské směrnice ve veřejném sektoru vydalo [metodiku](#).

„Velice oceňujeme, že Ministerstvo spravedlnosti vydáním metodiky vyjasňuje řadu otázek, které přímý účinek směrnice vyvolává a zmírňuje tak právní nejistotu způsobenou absencí prováděcího zákona. Uvítali bychom doplnění metodiky o jasné vymezení veřejných subjektů, které musí zřídit interní oznamovací kanály,“ říká [Věnek Bonuš](#), právník Rekonstrukce státu.

Zároveň považujeme za důležité, aby se podařilo ministerstvu spustit osvětovou kampaň, která pomůže zmírnit velkou míru kolujících nepřesných informací o nadcházejících povinnostech, kterými jsou zavaleny veřejné úřady i firmy.

Oznamovatelé patří mezi klíčové postavy v odhalování nekalostí a protiprávního jednání. Chrání veřejné zdraví, zachraňují životy a v neposlední řadě otevírají závažné kauzy týkající se ekologie, korupce či veřejných financí. Proto je nutná jejich zákonná ochrana.

Kontakt pro média

[Marcela Janíčková](#)

PR & Communication Manager

Oživení

M: +420 602 485 864

E: marcela.janickova@oziveni.cz

W: www.oziveni.cz

[Eva Hromádková](#)

tisková mluvčí

Rekonstrukce státu

M: +420 732 881 294

E: eva.hromadkova@frankbold.org

W: www.rekonstrukcestatu.cz

[David Kotora](#)

vedoucí komunikace

Transparency International ČR

M: +420 605 785 622

E: kotora@transparency.cz

W: www.transparency.cz

Rekonstrukce státu

Rekonstrukce státu sdružuje experty a formuluje opatření pro dobrou správu státu. Řešení s velkou podporou napříč odbornou veřejností prosazuje do českých zákonů. Rekonstrukci státu tvoří právníci, lobbisté, experti na veřejnou správu a digitalizaci, ekonomové, ale také aktivní podporovatelé z řad veřejnosti. Iniciátorem vzniku Rekonstrukce státu byl v roce 2013 tým právníků Frank Bold. Pečlivě budované know-how a expertní zázemí už osmým rokem využívá k prosazování efektivnějšího a přívětivějšího fungování státu směrem k občanům. www.rekonstrukcestatu.cz

Oživení

Jsme tým právníků a analytiků, kteří usilují o transparentnější, vstřícnější a efektivnější samosprávu v naší zemi. Jsme občané, které stejně jako vás štvě korupce ve státních institucích i v soukromém sektoru. Proto radíme, informujeme a pomáháme. Oživení - nezisková nevládní organizace se věnuje kontinuálně tématům korupce, střetu zájmů, ochrany oznamovatelů vyšší transparentnosti na všech úrovních veřejné správy a veřejné politiky (vláda, parlament, kraje, města, obce, úřady). Projekt Ochrana oznamovatelů je realizován v rámci programu [Active Citizens Fund](#). www.oziveni.cz

Transparency International ČR

Jsme kompaktní protikorupční tým, který řeší velké mezinárodní i malé regionální kauzy. Prosazujeme efektivní systémová řešení. Chráníme veřejné rozpočty. Šetříme miliardy korun našim spoluobčanům. Prostřednictvím projektů vzděláváme o korupci občanskou společnost, státní a soukromou sféru. Poskytujeme zdarma právní poradenství široké veřejnosti. Díky naší globální síti poboček Transparency International sdílíme mezinárodní zkušenosti všude tam, kde je třeba. www.transparency.cz